

AD 27/24

LIMITE

CONF-ME 13

ДОКУМЕНТ ПО ПРИСЪЕДИНЯВАНЕТО

Относно: ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
– Глава 10: Информационно общество и медии

ОБЩА ПОЗИЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Преговорна глава 10: Информационно общество и медии

Настоящата позиция на Европейския съюз се основава на неговата основна позиция за Конференцията за присъединяване с Черна гора (AD 23/12 CONF-ME 2), подчинявайки се на залегналите в нея принципи за водене на преговори, а именно:

- становище, изразено от една от страните по определена преговорна глава, по никакъв начин не предопределя позицията, която може да бъде зета по други глави;
- договорености, дори и частични, постигнати в хода на преговорите по глави, които подлежат на последователно разглеждане, не могат да се считат за окончателни, докато не се постигне цялостна договореност;

както и на изискванията, посочени в точки 24, 28, 41 и 44 от рамката за преговори.

ЕС насърчава Черна гора да продължи процеса на привеждане на законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС (като отбелязва, че допълнителни елементи могат да влязат в сила преди присъединяването), да осигури ефективното им въвеждане и прилагане и да разработи преди присъединяването политики и инструменти, възможно най-близки до тези на ЕС.

ЕС отбелязва, че в позицията си AD 11/13 (CONF-ME 9) и допълнението към нея AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 10, които са в сила към 12 декември 2024 г., и декларира, че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Цялостна стратегия

ЕС взема под внимание добрата степен на подготвеност на Черна гора в областта на информационното общество и медиите.

Що се отнася до съответните стратегически документи, като плана за действие на Черна гора за периода 2024—2025 г. по стратегията за цифрова трансформация за 2022—2026 г., те са приведени в съответствие с целите на **Програмата за политиката на цифровото десетилетие**. ЕС приветства ангажимента на Черна гора за по-нататъшно подобряване на цифровата инфраструктура, повишаване на цифровата грамотност и насърчаване на цифровите услуги.

ЕС отбелязва, че Черна гора се присъедини към **програмата „Цифрова Европа“** след подписване на споразумението за асоцииране към програмата между Европейската комисия и Черна гора през юни 2023 г. на срещата на Втория регулаторен диалог за Западните Балкани. Споразумението за асоцииране влезе в сила със задна дата от 1 януари 2023 г. Оттогава Черна гора успешно участва в покани за представяне на предложения по програмата „Цифрова Европа“.

Електронни съобщения

ЕС взема под внимание приемането на 10 октомври 2024 г. на новия **Закон за електронните съобщения**, с който се постига съответствие с достиженията на правото на ЕС в Директива (ЕС) 2018/1972 за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения (ЕКЕС). С този закон Черна гора предприе законодателни изменения, за да утвърди независимостта на своя национален регулаторен орган (НРО) Агенцията за електронни комуникации и пощенски дейности (ЕКІР).

ЕС отбелязва, че Черна гора е развила подходящ **административен капацитет** за прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на електронните съобщения, но насърчава Черна гора да продължи с набирането на допълнителен персонал за запълване на свободните позиции. ЕС приветства назначаването през април 2024 г. на членовете на Съвета на ЕКІР. Това позволи на регулатора да възобнови работата си и обичайните си функции и беше стъпка в правилната посока за постигане на добри резултати по отношение на независимостта на телекомуникационния регулатор. ЕС приветства и разпоредбите на член 232 от новия Закон за електронните съобщения, позволяващ да бъде продължен текущият мандат на членовете на ЕКІР до изтичането на индивидуалния им мандат. Това гарантира приемственост и стабилност в работата и дейностите на ЕКІР. ЕС отбелязва, че понастоящем са в ход процедури за назначаване на директор на ЕКІР. ЕС приветства ангажимента за непрекъснато укрепване на административния капацитет на ЕКІР. ЕС взема под внимание намеренията за продължаване на набирането на персонал за агенцията през 2025 г., включително възможността за наемане на специализирани експерти.

ЕС приветства още и допълнителните гаранции, предвидени в Закона за електронните съобщения с цел запазване на **независимостта на регулатора**. Законът разписва ясни процедури за назначаването и освобождаването на членовете на Съвета и на директора. ЕС приветства факта, че законът дава на ЕКІР пълна самостоятелност в управлението на бюджета му, с установени ясни процедури за финансово планиране и отчетност.

ЕС приветства факта, че със Закона за електронните съобщения, приет през 2013 г. и изменен през 2017 г., 2019 г. и 2024 г., Черна гора постига съответствие с Директива 2002/20/ЕО относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги (**Директивата за разрешение**), както бе поискано на AD 9/14 CONF-ME 5. ЕС приветства и измененията на Закона за електронните съобщения от 2017 г. и 2024 г., с които е премахнато изискването НРО да прехвърля свръхприходите към държавния бюджет, както беше поискано на AD 9/14 CONF-ME 5. ЕС отбелязва, че член 201 от новоприетия закон предвижда, когато приходите на ЕКІР надвишават разходите му, излишъкът да се разпределя по специална сметка на ЕКІР и тези средства да се използват за изпълнение на законово предписаните дейности през следващата календарна година. ЕС приветства факта, че рамката за управление на честотите в Черна гора е приведена в съответствие с Директива (ЕС) 2018/1972.

С оглед на гореизложените съображения ЕС счита, че Черна гора е **изпълнила изискванията по отношение на електронните съобщения, определени в първия и втория критерий** за затваряне на глава, изложени в Общата позиция на ЕС (AD 9/14 CONF-ME 5).

ЕС приветства непрекъснатия напредък на Черна гора в постигането на съответствие с достиженията на правото на ЕС по глава 10 в областта на електронните съобщения, а именно:

ЕС взема под внимание факта, че Черна гора участва като наблюдател в **Органа на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС)** от 2011 г. и че на 9 юни 2023 г. е подписано ново споразумение с ОЕРЕС. ЕС отбелязва също, че от юни 2023 г. НРО на Черна гора ЕКІР стана член със статут на наблюдател в Групата за политиката в областта на радиочестотния спектър (RSPG).

ЕС взема под внимание, че през декември 2021 г. е приет Законът за използването на физическа инфраструктура за разгръщането на високоскоростни електронни съобщителни мрежи, който като цяло е в съответствие с Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (**Директивата за намаляване на разходите за ширококолов достъп**). ЕС насърчава Черна гора да доразвие процедурите за използване на физическата инфраструктура чрез вторично законодателство.

ЕС приветства финализирането на предложението за национален план за развитие на мрежите за ширококолов достъп до интернет в периода 2025—2029 г. за Черна гора. Този **национален план за ширококолов достъп** (НПШД) е в съответствие с ППШД, целящ постигането на универсално гигабитово и 5G покритие до 2030 г. ЕС отчита намеренията на Черна гора да приеме разработения НПШД до края на 2024 г. ЕС изтъква, че е важно да се работи за привеждане в съответствие с Регламент (ЕС) 2024/1309 относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на гигабитови електронни съобщителни мрежи, за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 и за отмяна на Директива 2014/61/ЕС (Акта за гигабитовата инфраструктура).

ЕС приветства факта, че през август 2023 г. Черна гора прие стратегия за развитието на **5G мобилни съобщителни мрежи** за периода 2023—2027 г. и определи стратегическите си насоки за развитието на сектора на електронните съобщения в своята Стратегия за цифровата трансформация на Черна гора за периода 2022—2026 г., която беше приета през декември 2021 г. В края на 2022 г. ЕКIP проведе успешно търг за 5G спектъра в радиочестотните ленти 700 MHz и 3600 MHz и го предостави на три големи оператора. ЕС насърчава Черна гора да следва плана си за активиране на 5G във всяка община до края на 2024 г., като същевременно предостави 5G покритие на 50 % от населението до 2026 г. ЕС призовава Черна гора да се присъедини към и инструментариума на ЕС за киберсигурност на 5G технологиите да го приложи.

ЕС приветства създаването на **Служба по ширококоловия достъп** (BCO) в рамките на ресорното министерство като отдел за ширококолов достъп до интернет към Дирекцията за електронните съобщения, пощенските услуги и радиочестотния спектър. ЕС приветства факта, че служителите на BCO редовно участват в заседанията, организирани от мрежата на ЕС за BCO.

Услуги на информационното общество

ЕС отбелязва, че Черна гора в голяма степен е привела законодателството си в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на услугите на информационното общество.

По отношение на услугите на информационното общество ЕС взема под внимание докладваното от Черна гора развитие на **административния капацитет**. ЕС отбелязва, че Черна гора разполага с подходящ административен капацитет за прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на услугите на информационното общество, и насърчава Черна гора да продължи с плановете си за по-нататъшно назначаване на служители на оставащите длъжности чрез наемане на допълнителен персонал.

По отношение на киберсигурността ЕС отбелязва, че Черна гора е укрепила своята инфраструктура за киберсигурност, създала е и е подобрила капацитета на правителствения екип за реагиране при компютърни инциденти (CIRT) и е създала онлайн портал за повишаване на осведомеността по въпросите на киберсигурността. ЕС приветства значителните стъпки на Черна гора за покриване на стандартите и изискванията, определени от ЕС в областта на киберсигурността.

ЕС насърчава Черна гора да приеме нов план за действие в рамките на своята стратегия за киберсигурност, като го съобрази с целите на ЕС. ЕС отбелязва, че Черна гора е приела Закона за информационната сигурност, който има за цел постигането на съответствие с Директива (ЕС) 2022/2555 относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директивата за МИС 2). ЕС насърчава Черна гора да осигури пълно съответствие с останалите разпоредби на Директивата за МИС 2 във възможно най-кратък срок.

ЕС приветства плановете на Черна гора да създаде Агенция за киберсигурност и да увеличи капацитета си за киберотбрана след влизането в сила на Закона за информационното общество.

Освен това ЕС приветства създаването на Цифровата академия. Това е добра онлайн платформа за изграждане на цифрови и лидерски умения на държавните служители, както и за студентите, като по този начин се подобряват капацитетът и способностите за цифрова трансформация в страната и се повишава цифровата осведоменост в обществото.

Като се имат предвид приетите неотдавна регламенти на ЕС в областта на услугите на информационното общество, ЕС изтъква, че е важно допълнително да се укрепи административният капацитет на Черна гора за ефективно прилагане на новите достижения на правото на ЕС в областта на информационното общество.

С оглед на гореизложените съображения ЕС счита, че Черна гора е изпълнила изискванията по отношение на частта за услугите на информационното общество от втория критерий за затваряне на глава, както е посочено в Общата позиция на ЕС (AD 9/14 CONF-ME 5).

ЕС приветства непрекъснатия напредък на Черна гора в постигането на съответствие с достиженията на правото на ЕС по глава 10 в областта на информационното общество:

По отношение на **данните** ЕС приветства факта, че Черна гора официално се е ангажирала до декември 2026 г. да постигне пълно съответствие на националното си законодателство с Директива (ЕС) 2019/1024 относно отворените данни и повторното използване на информацията от общественения сектор (Директивата за отворените данни). ЕС приканва Черна гора да приведе своята рамка в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/868 относно европейско управление на данните и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (Акта за управлението на данните).

ЕС настойчиво приканва Черна гора да финализира новия закон за свободния достъп до информация. ЕС приветства факта, че с измененията на Закона за защита на личните данни е постигнато съответствие с приложимите достижения на правото на ЕС, както и с международни документи и разпоредби, свързани с областта на личните данни и защитата на неприкосновеността на личния живот. Освен това ЕС приветства работата на Черна гора по ново технологично решение в съответствие с всички технически спецификации и стандарти на ЕС в областта на отварянето на данните, с които органите разполагат.

По отношение на **доверието в цифровите технологии** ЕС отбелязва, че приетият през 2017 г. от Черна гора закон за електронната идентификация и електронния подпис е в пълно съответствие с Регламент (ЕС) № 910/2014 (eIDAS). ЕС приветства и ангажимента на Черна гора да приведе законодателството си в съответствие с новата рамка на ЕС за цифровата самоличност, въведена с изменящия Регламент (ЕС) 2024/1183 (eIDAS 2) в сила от май 2024 г., както се изисква в Програмата на Черна гора за реформи в рамките на Плана за растеж за Западните Балкани за периода 2025—2027 г. Освен това ЕС приветства въвеждането на новата система на сертифициращия орган (CO).

По отношение на **електронното управление** ЕС взема под внимание версията от 2019 г. на Закона за електронното управление, както и на Закона за електронните документи. ЕС приветства работата на Черна гора за създаване на нови технологични решения за електронната система за управление на документи (eDMS) и управлението на процеса на електронни сесии на правителството. Освен това ЕС приветства работата за подобряване на системата за електронен обмен на данни между регистрите, която се нуждае от модернизиране. ЕС приветства и работата по пускането в експлоатация на новия портал за електронно управление за гражданите и предприятията, което се очаква до края на 2024 г. ЕС приветства също факта, че порталът за електронни плащания започна да функционира пълноценно през 2023 г., което позволява на гражданите да плащат административни такси по електронен път.

По отношение на **оперативната съвместимост** ЕС отбелязва приемането на националната рамка за оперативната съвместимост и привеждането ѝ в съответствие с Европейската рамка за оперативната съвместимост от 2017 г. ЕС изтъква, че е важно да се търси съответствие с новото действащо законодателство, по-специално с Регламент (ЕС) 2024/903 (Акта за оперативно съвместима Европа).

ЕС приветства факта, че Законът за електронната търговия е приведен в съответствие с Директива 2000/31/ЕО относно някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално електронната търговия на вътрешния пазар (Директивата за електронната търговия). ЕС приветства планове на Черна гора да приведе законодателството си в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/2065 (Акта за цифровите услуги) и Регламент (ЕС) 2022/1925 (Акта за цифровите пазари) като част от новия Закон за **електронната търговия**. ЕС приканва Черна гора да ускори привеждането си в съответствие със Акта за цифровите услуги и Акта за цифровите пазари, за да се осигури предвидимост за бизнес общността.

Аудиовизуална политика

Що се отнася до **аудио-визуалните и медийните услуги**, през юни 2024 г. Черна гора прие всеобхватен законодателен пакет, за да гарантира съответствието с достиженията на правото на ЕС в тази област, включително препоръките на Съвета на Европа относно европейските стандарти.

ЕС взема под внимание, че законодателството на Черна гора до голяма степен е в съответствие с Директива 2010/13/ЕС за аудио-визуалните медийни услуги (ДАВМУ), изменена с Директива (ЕС) 2018/1808 за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзакони и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги предвид променящите се пазарни условия. ЕС отбелязва, че законодателството в областта на медиите, прието през юли 2020 г. и изменено през 2024 г., е приведено в съответствие с ДАВМУ и въвежда съответни правни гаранции срещу политическа намеса в националния обществен радио- и телевизионен оператор (RTCG) и Агенцията за аудио-визуални медийни услуги (AMU), известна преди като Регулаторна агенция за електронните медии (АЕМ).

ЕС приветства факта, че с приемането на Закона за аудио-визуалните медийни услуги на AMU са предоставени нови правомощия за справяне с дългогодишното предизвикателство пред неговата ефективност за прилагане на регулаторната рамка като **независим регулаторен орган**. ЕС взема под внимание, че понастоящем AMU разполага с всеобхватни инструменти за налагане на санкции, включително правомощието да налага глоби в случай на нарушения на закона, както и засилени мерки за предотвратяване на конфликти на интереси и несъвместимост на функциите с политически субекти и регулирания сектор. ЕС взема под внимание, че правната рамка, въведена със Закона за националния обществен радио- и телевизионен оператор, приет през юни 2024 г., гарантира предвидимо, устойчиво и достатъчно финансиране за RTCG и неговата независимост.

ЕС насърчава Черна гора да придвижи работата си за привеждане в съответствие с разпоредбите на новоприетия Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар (**Акта за свободата на европейските медии**), като се има предвид крайният срок за прилагане на акта в държавите — членки на ЕС. ЕС приветства плановете на Черна гора да продължи в тази посока.

ЕС взема под внимание, че през октомври 2023 г. Черна гора прие своята медийна стратегия за периода 2023—2027 г. заедно с придружаващ план за действие за периода 2023—2024 г.

ЕС приветства факта, че с приемането на Закона за аудио-визуалните медийни услуги участието на Черна гора в направленията за медиите и междусекторното сътрудничество на „Творческа Европа“ беше възобновено. ЕС приветства още факта, че законодателната рамка на Черна гора в областта на кинематографичното наследство е приведена в съответствие с достиженията на правото на ЕС по тази глава.

ЕС взема под внимание докладваното от Черна гора развитие на **административния капацитет**. ЕС отбелязва, че разпоредбите на новия Закон за аудио-визуалните медийни услуги и разпоредбите на Закона за медиите, които са от значение за ДАВМУ, изглежда гарантират достатъчен административен капацитет за прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на аудио-визуалните медийни услуги, включително по отношение на регулаторната независимост. ЕС взема под внимание и поетите от Черна гора ангажименти да гарантира, че АМУ разполага с достатъчно оборудване и персонал и че служителите са преминали през подходящо обучение, за да се осигури правилното прилагане на законодателството за аудиовизуалните медии. По този начин АМУ ще разполага с достатъчен административен капацитет за прилагане на достиженията на правото на ЕС в областта на аудио-визуалните медийни услуги, включително по отношение на регулаторната независимост.

С оглед на гореизложените съображения ЕС счита, че Черна гора е изпълнила изискванията по отношение на аудио-визуалната политика, определени в първия и втория критерий за затваряне на глава, изложени в Общата позиция на ЕС (AD 9/14 CONF-ME 5).

ЕС подчертава значението на аудио-визуалните медии и изтъква, че развитието в тази област и адекватното прилагане на законодателството, за да се гарантира трайната независимост на медийния регулатор, ще бъдат наблюдавани отблизо, включително в контекста на глава 23 относно свободата на медиите.

* * *

Въз основа на изложените по-горе съображения ЕС отбелязва, че на този етап не са необходими по-нататъшни преговори по настоящата глава.

Наблюдението на напредъка по отношение на привеждането на законодателството в съответствие с достиженията на правото на ЕС и тяхното прилагане ще продължи в хода на преговорите. ЕС подчертава, че ще следи с особено внимание всички посочени по-горе конкретни въпроси, включително с оглед да се гарантира, че Черна гора притежава административния капацитет и възможностите да приключи постигането на съответствие във всички области по тази глава. Необходимо е да се отдели особено внимание на връзките между настоящата глава и други преговорни глави. Окончателна оценка на съответствието на законодателството на Черна гора с достиженията на правото на ЕС и на способността на страната за тяхното прилагане може да бъде направена едва на по-късен етап от преговорите. Освен информацията, която ЕС може да изиска с оглед на преговорите по настоящата глава и която трябва да бъде предоставена на Конференцията, ЕС приканва Черна гора да представя редовно на Съвета за стабилизиране и асоцииране подробна писмена информация за напредъка в прилагането на достиженията на правото на ЕС.

Като се имат предвид всички посочени по-горе съображения, при необходимост ЕС ще разгледа отново настоящата глава в подходящ момент.

ЕС отбелязва, че в преговорната си позиция AD 11/13 (CONF-ME 9) и допълнението към нея AD 11/13 ADD 1 (CONF-ME 9) Черна гора приема достиженията на правото на ЕС по глава 10, които са в сила към 12 декември 2024 г. ЕС отбелязва още заявеното от Черна гора, че ще продължи процеса на привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС и че ще бъде готова да ги прилага към датата на присъединяването си към Европейския съюз.

Освен това ЕС припомня, че е възможно между 12 декември 2024 г. и приключването на преговорите към достиженията на правото на ЕС да се добавят нови елементи.